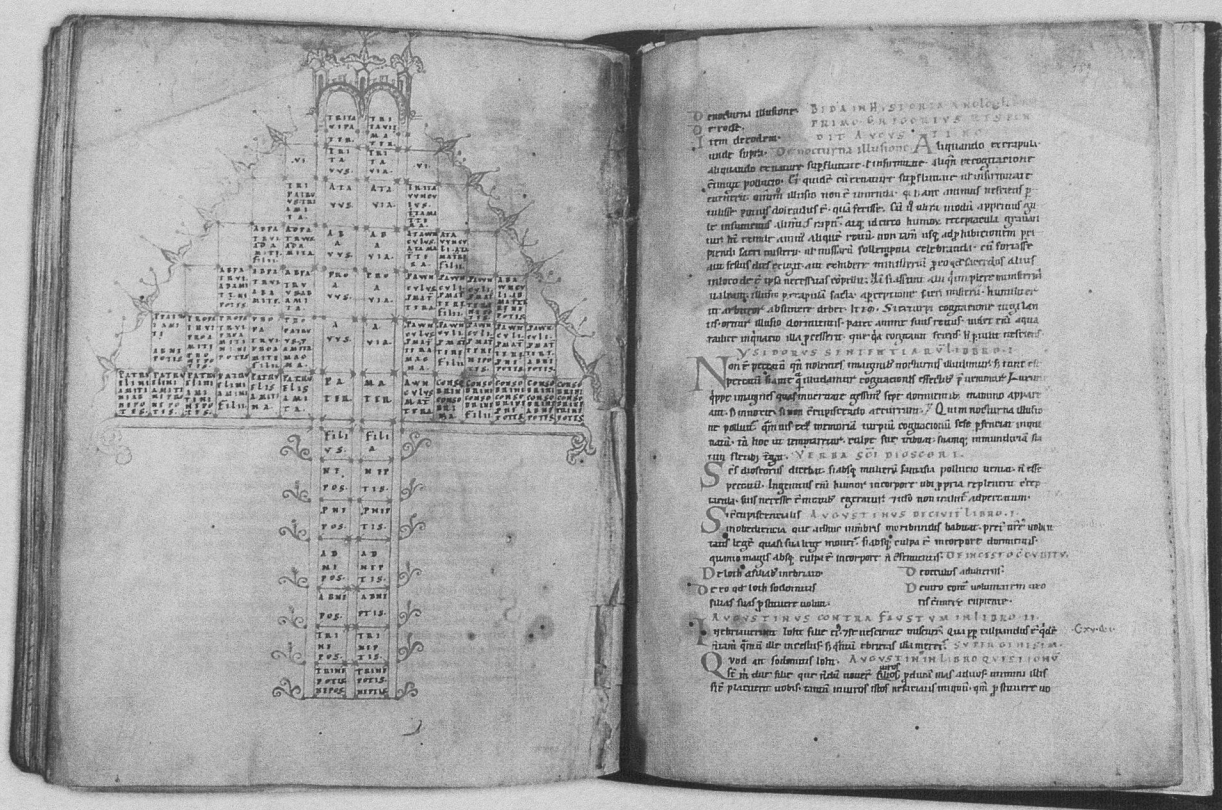

Kat. 6 (↑ →)

Collectio trium partium
[„Tripartita” Iwona z Chartres]

Polska (?), XI/XII w.

Pergamin; 190 × 255 mm; kk. 200; minuskuła romańska, częściowo pismo dyplomatyczne, pismo kilku rąk; oprawa: karton pokryty barwioną na czarno skórą (XIX w.). Rękopis, łacina

Archiwum Archidiecezjalne w Gnieźnie, sygn. MS 25

Wolumin przywieziony do Polski przez legata papieskiego, ucznia Iwona z Chartres, Gwalona z Beauvais ok. 1103 roku lub, co bardziej prawdopodobne, skopiowany na miejscu (razem z egzemplarzem krakowskim). Zawiera: zbiór dekretów papieskich (w porządku chronologicznym do czasów Urbana II [zm. 1099 r.]), kanonów soborowych oraz cytatów zaczerpniętych z pism Ojców Kościoła, prawa rzymskiego i kapitularzy w układzie

systematycznym, utworzony w latach 1093–1095 przez Iwona z Chartres. Na pierwszej stronie antyfona o św. Wojciechu, poniżej rysunek sfer niebieskich wg Ptolemeusza, na drugiej stronie nie ukończony rysunek drzewa genealogicznego (arbor consanguinitatis), obok którego antyfona o św. Grzegorzu z neumami. Na stronie 388 wykonany rubrą rysunek drzewa genealogicznego. Poza tym w tekście liczne notatki ks. A. Brodziszewskiego oraz tegoż *Antiquus Codex Sti Adalberti Episcopi et Martiris* — *proprie ejusdem Possessionis dum in his terris nobiscum viveret*. M. S. Isidorus Mercator na czternastu papierowych kartach, wklejonych na początku kodeksu.

Lit.: J. Rył, *Katalog rękopisów*, s. 29–30; Gniezno — *pierwsza stolica Polski*, s. 130–131. (L.W.)

Ubi abitur uel ad summos sacerdotes. 7 ipsi p[ro]miserunt ei pecunia se data uos.
Multi hodie iude fecerunt q[uod] d[omi]ni ac magistrum d[omi]niq[ue] suu[m] pecunia uendidit.
uelud immane et nefariu[m] exhorrent nec tam cauere. Illa cu[m] p[ro]miserib[us] falsum
cont[ra] q[uod]libet testimoniu[m] dicit. p[er]fecto qu[od] ueritate p[er] pecunia negant. d[omi]ni pecunia
uendunt. Ipse eni[m] d[omi]ni. Igo su[m] uirtas. Cu[m] societate fraternitatis aliq[ui] discordie pesti-
comaculant. d[omi]ni p[ro]dant. q[uod] d[omi]ni caritas e[st]. Quia q[uod] ueritas et caritas iussa sp[irit]u[m].
d[omi]ni utiq[ue] q[uod] caritas e[st] uirtus p[ro]dant. maxime cu[m] uirtutis ut ignorantia pec-
cator. Si in similitudine iude quirit oportunitate qualis arbiter absentib[us] iudicio
ueritate uirtute crimine mutent. A L E X A N D E R . II. De his
qui ep[iscopos] n[on] canonice iudicati appa[re] sede expuler[unt]. x x.

Siquis denique p[ro]p[ri]e aut eue[n]t[us] dignitatis. uel cuiusq[ue] ordinis laico ep[iscopu]m
ep[iscopu]m henderit. p[er]cussit. ut aliq[ui] uia p[ro]pria sede expulerit n[on] forte iudicatu[m] ex-
nonit. auctores. 7 coop[er]antes tanta sceleris anathematiz[ati] erit. Ibona uox eccl[esi]e ipsi
iuripetuo edant. Si u[er]o in p[ro]p[ri]a uel quicunq[ue] inferior q[uod] d[omi]ni clerici hec rade p[er]-
suspensio. euu[n]ice p[ro]uocant. atq[ue] co[m]positio[n]i subiacet. Si c[on]tinuau[er]int. et
co[n]uincet. G R E G O R I U S . VII. O s i o . ep[iscopu]s talis q[uod] romanor[um]
pontificu[m] uice in concilio uisunt. C A P. XXI.

Nali eni[m] osu ep[iscopu]m in uicino ceru[ic]u[m] illu[m] in ep[iscopu]m eccl[esi]e romanor[um] uir[um] r[ati]o
ceruicib[us] fundit fuisse pontificu[m]. Si aug[ustinus] quoq[ue] augustudunensi ep[iscopu] lud-
dunensi amatus suffraganeo sem[per] papa gregoriu[m] celebrandi generalis in gal-
lia eccl[esi]e uir[um] sua legatus indulsit. C A P. XXII.
Urbanus. II. Otaldo a papa urbano consecrato.

Otaldo saluensis ep[iscopu] narbonensis eccl[esi]e suffraganeus roma[m] c[on]secrandus ad-
d[omi]ni papa urbanu[m] uenit. suis quippe archiep[iscopu] eu[m] c[on]secrare noluit. q[uod] p[ro]p[ri]e
electione sua p[ro]p[ri]e bona eccl[esi]e obseruanda euu[n]ice iurauerat. C[on]secrat itaq[ue] e[st] a
d[omi]no urbano papa ante purgatu[m] hui[us] modi sacramentu[m]. De iuramento q[uod] canoni-
cis iur[um] eccl[esi]e feci p[er] electione nulla c[on]uincione ante ut eligeret feci. Narbonensis
uero archiep[iscopu] nulla p[er] uiderimus cauda consecratione n[on] amissit in se uenit
neq[ue] in uirtute criminis ei[us] consensum p[ro]p[ri]e q[uod] d[omi]ni sacerdotio meret p[er]lat.
I O H A N N E S . VII. Uitali p[ro]p[ri]o bruiensi. q[uod] baptisimus sit si mulier
infante in nomine trinitatis necessitate baptizauerit. 7 q[uod]
filiu[m] 7 filie co[m]p[ar]u[m] excepta p[er]sona qua com[un]iter
efficiuntur. legitime possint coniungi.

C A P I T U L U M . XXIII.
Super quib[us] consilium nos tua dilectio. hoc uidet nob[is] reseruentia respon-

ITEM. Qd n̄ sufficiat nobis ad salutē si tūc his negli-
gentiū adequemur fide uel actione. CA P. XVIII.

Nec sufficere nobis ad salutē arbitriū sicut his negligentiū ut quolib; indolox
fide ut actib; adequemur inq; sacris literis uia ē cōtendi parē; uiuendi re-
gula p̄sona. Bona sup̄ m̄scū de his qui ueritate pro
pecunia negant. CA P. XVIII.

Ubi ab ita uia ad sumos sacerdotes; ipsi p̄uenerunt et pecuniā se dantes.
Alia hodie uide scilicet qd dñi ac magistri dñi; sicut pecunia uenit dñe.
uelud mōnare et ne sicut uelut erant nec tam cauent. Itā cū p̄uenerit; falsam
cont̄ gl̄bet cōfessionū dicit. p̄fecto querente pecunia negant. dñi pecunia
ueniunt. Ipse cū dñi. Cōfessionū iustas. Cū societas fr̄atru alij discordie p̄l-
cōmactant. dñi p̄dunt. qd ē caritas ē. Quia q̄ uenit et caritas uisla sp̄m̄.
dñi unq; q̄ caritas ē r̄uinas p̄dunt. maxime cū n̄ infirmitate ut ignorantia pec-
cor. s̄ infirmitate uidet queri oportunitate qualis arbitriū abstinent. m̄dano
ueritate ueritate criminat. ALEXANDER. II. De his
qui ep̄o n̄ canonice iudicātū app̄a sede expulsi. a. x.

Siquis deinceps prius aut cuiusq; dignitatis. ut cuiusq; ordinis laicox ep̄m
cōphendit. p̄uenerit. ut alij uia p̄p̄a sede expulsi n̄ forte iudicātū ca-
nonice. auctorit̄; cōp̄uenerit. tanta sceleris anathematizetur. bona uox eccl̄e ipsi
non p̄p̄o solant. Si n̄ in p̄b̄m ut quicūq; inferior q̄ dñi clerici hec ad p̄-
sup̄p̄o canonice p̄uenerit. atq; cōp̄uenerit subiacet. Si tamen fuerit ex
cōmunicat. GREGORIUS. VII. Oficio ep̄o talis q̄ romanox
pontificis uice in conciliis usi sunt. CA P. XXI.

Nolla tūc oficiū ep̄m inuenire et tūc illi in ep̄m cōfessio romanox uice cōfessio
cōcedant; sunt hos fuisse pontifici. Si agno quoq; augustudantē ep̄o lud-
duntē; antistit̄; suffraganeos sc̄m papā gregorii celebrandi gratulū ingal-
lia cōfessio uice sua legat̄; indulgisse. CA P. XXII.

Ortaldo alantē ep̄o narbonens̄ eccl̄e suffraganeus romā cōfessio ad-
dñm papā ur̄banū uenit. suis quip̄ p̄ ar̄chiep̄o cū cōfessio noluit. qm̄ p̄
electioe suā p̄p̄ bona eccl̄e obseruanda canonice uenit. Cōfessio itaq; ē a
dño ur̄bano papa. ante purgat̄; huius modi sacramentum. De uenit qd canonice
et n̄ eccl̄e. f̄c̄ p̄ electioe nullā cōuentionē ante ut eligeret f̄c̄. Narbonens̄
uice ar̄chiep̄o nulli p̄ electioe causa cōfessionē nec amittit f̄c̄.
neq; n̄ cōmunicat cōfessionem p̄p̄ qd a sacerdotio meret pellat.

ITEM. Uitali p̄o bruionsi. qd baptisimus sit si mulier
infante in nomine trinitatis necessitate baptizauerit. qd
filiū filie cōp̄atū excepta p̄sona qua compatries
efficiuntur. legitime possint coniungi.

CA PIT V LVII. XXIII.
Sup̄ quib; consultat nos tua directio. hoc uidet nob̄ cōsententia respon-

Guesen, And. aut. MS 25